

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VI. Refelluntur, quæ Suaui obiectat articulo de intentione ad efficaciam Sacramenti necessaria, & de materia ac forma illud constituentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1547.

CAPVT VI.

Refelluntur, quæ Suauis obiectat articulo de intentione ad efficaciam Sacramenti necessaria, & de materia ac forma illud constituentibus.

Numquam Suauis aptiorem aditum ad imponendum populo speciosis fallaciis nactus est, quam in articulo de intentione, quæ si minister careat, nullum conficit Sacramentum. Hic in scenam Catharinum inducit, miras excitantem tragœdias, atque amplificantem, ex hoc incertum pendere, num omnes Sacerdotes & omnes Episcopi verè Sacris initiati fuerint, à quorum singulis pendet efficacitas innumerabilium sacrarum actionum, absolutionum & consecrationum, quas non hic vel ille solum homo, sed per infinitam successionem exercuerint ij omnes Sacerdotes aut Episcopi, qui vel ab eo proximè, vel ab alio per ipsum initiatis gradum susceperunt. Ad hæc cuiuspiam patris anxietudinem deplorat, qui formidare posset, ne moribundus filius ob impiam ministri voluntatem Baptismi efficaciam, adeoque cælesti gloriam fraudaretur. Narrat ad has Catharini rationes Concilij Patres obstupuisse; non tamen idcirco destituisse, quin tamquam Fidei dogma communem sententiam definirent.

Quisnam tantus hic stupor? Nouane & inexpectata hæc illis argumenta tonuere, an potius millies decantata, imò passim tam obuia, vt vel mediocribus ingeniis occurrissent? Idem articulus nonne fuerat iisdem verbis in Florentino sancitus? nonne de illo iam scripserant insignes Doctores, quos mox proferemus? Quis igitur tantus ex improviso stupor incessit Theologis tam eruditis, ex oppositionibus tam vulgaribus? quæ quanti sint ponderis, mox patebit.

Obseruat deinde, Catharinum in sua sententia etiam post Tridentinam definitionem perstitisse, simulque sustinuisse, sibi Concilium non aduersari: vnde studet Suauis arguere, aut illius Synodi auctoritatem à Catharino intrinsecus despectam, aut eorum Canonum sententiam ne ipsis quidem Episcopis, qui eas protulerunt, notas fuisse.

Equidem existimo Catharini sententiam falsam esse; * sed non ideo per Tridentinos Canones disertè damnatam: quapropter fas illi fuit affirmare, eam Concilio non contradicere; quippe duos eximios Ordinis sui scriptores sequebatur, Petrum Paludanum, qui propensum animum in illam opinionem præ se tulit, & Syluestrum

Priera-

^a Continetur in Opusculo, De intentione ministri.

Prieratem, à nobis aliàs laudatum, cui pariter post Florentinam Synodum probata est; ubi, sicut indicauimus, in Armenorum documentis habetur de intentione ministri id quod planè dicitur à Tridentina. Quin etiam sunt, ^b qui eandem opinionem S. Thomæ duobus in locis adscribant: ac hisce postremis annis Marius Scribonius Doctor Gallicus in sua Panalithia plurimis argumentis eam tueri conatus est. Mihi sanè licet affirmare, cum excitata fuisset nescio quæ litteraria contentio inter Catharinum ^c & sacri Palatij Magistrum, appositisque inuicem libellis litigaretur, rogatum à Legatis Pontificem, Palatij sui Magistrum moneret, vt ab inferenda alteri molestia desisteret, affirmantibus, vitam & doctrinam Catharini ab omnibus commendari. Vnde conficitur, opiniones à Catharino defensas, Patribus haud suspectas fuisse, nec illis fuisse in animo eas proscribere. Porrò si res ita haberet, numquam commisissent, vt per communes acclamationes ad Episcopatum promoveretur; neque is, qui tunc Synodo Legatus præerat, postea Pontifex Maximus, nobiliori hominem Tiarà exornasset. Itaque censeo, sententiam Tridenti proscriptam, eandem esse, quam Leo X. per suam Constitutionem in Luthero damnauit; videlicet, ita fuisse à Christo institutum Sacramentum, vt etiam si minister per manifestam irrisionem ac ludibrium illud peragat, effectum consequatur: quæ institutio apertissimè liquet quantum abhorreret ab Ecclesiæ dignitate, à sensu fidelium, & à conditione ceterarum actionum, quæ legitimè ab hominibus exercentur. At verò Catholici Doctores, quos numerauimus, conueniunt in exigenda ad efficaciam Sacramenti voluntate non modò exequenda illius exterioris actionis physicè consideratæ, quam præstat Ecclesia, quæ voluntas in homine pariter est ludicrè Sacramentum administrante; sed voluntatem eius actionis exercendæ per eam exteriorem cærimoniam hominis seriò agentis, quâ Ecclesia vtitur, ac per speciem hominis eò illam dirigentis, quò Ecclesia dirigit.

3 Hæc in me persuasio ex eo confirmatur, quòd comperiam, cum articulus Lutheri, ab illius libro de Captiuitate Babylonica desumptus, proponeretur Patribus proscribendus, ubi dicit: *Quidquid credimus nos recepturos; verè recipere, quidquid faciat vel non faciat, simulat vel iocetur minister.* Verba articuli censuræ expositi hæc sunt; *non requiri ministri intentionem ad valorem Sacramenti.* Sed quidam ex Theologis censuerunt, damnandum non esse sine aliquò additamento, cum variæ de huiusmodi intentione circumferantur sententiæ; ac præsertim cum putarent complures, sufficere, si minister

1547.

b Vasquez,
& alij.

c Litteræ Legatorum ad Sfortiam Cardin. 16 Octobris 1546.

1547. id intendat exequi, quod efficere intendit Ecclesia: aliique communiter aiebant, id iam in Florentino proscriptum: & Seripandus illud damnandum affirmabat, quia in sensu Lutheri sumebatur, qui soli fidei suscipientis Sacramentum adscribit omnia, ipsi verò Sacramento nihil, adeoque nihil pariter ministro Sacramentum conferenti, quod dogmati Catholico aduersatur; relinquendum verò Theologorum disputationibus, cuiusmodi esse debeat hæc ministri voluntas, ut ipse conficiat, & reuerà conferat Sacramentum. Hinc patet, nihil in Concilio decretum, quidnam illud sit, in quod hæc ministri voluntas tendere debeat; sed solum fuisse requisitam eam intentionem, per quam ille sit reuerà Sacramenti effector, ac dispensator gratiæ, quæ per illud impertitur. Hoc posito, volunt illi Doctores, dummodò minister ex animo curet eam exteriorem actionem eo modo ponere, quo illam poneret si intenderet Sacramenti effectum imprimere, atque ita reipsâ eam perficiat, interiori voluntatem oppositam nihil officere Sacramenti efficaciam.

Sed quoniam communis Scholasticorum sententia, quam veram existimo, affirmat, opus esse voluntate saltè implicitâ administrandi reipsâ Sacramenti, libet mihi sententiam illam breuiter ab ea inuidia vindicare, quam ipsi conflare nititur Suauis rationibus auctoritate Catharini personatis, exaggerato periculo irriti Sacramenti; quod periculum & in quolibet Sacramento ex seipso proueniret, & in aliis planè innumeris, quæ ab illo subinde dependent. Vellem mihi responderet, num fortè in idem offendiculum non incurritur, quantumuis concedatur, huiusmodi ministri voluntate opus non esse: ac primò quidem, in cunctis Confessionibus quid Sacerdoti facilius, dum absoluit voce submissâ, voculam Sacramento necessariam omittere, adeoque sacram illam actionem irritam reddere, ut proinde homines innumeri Deum sibi reconciliatum arbitrati, sub dæmonis iugo persistant? Perge porro: Nónne idem pro sua libidine committere possent pagorum Curiones in conferendo Baptismo, ubi nemo è rusticis nouit, quænam sit forma necessaria? Atque ex hoc ipso, quòd aliquod in huiusmodi administratione Baptismatis irritum sit, quippe quod reliquorum omnium Sacramentorum ostium est, oriri posset inanitas plurimarum sacri Ordinis susceptionum, adeoque innumerabilium consecrationum & absolutionum, quousque mundi series duraret. Quapropter in quauis sententia confugere ad Diuinam Prouidentiam oportet, quæ aut hominum corda ita moderatur, ut arceat hæc incommoda; eoque ampliùs, quòd nullus priuatæ utilitatis stimulus quemquam in-

cit

1547.
 eitat ad huiusmodi sacrilegium perpetrandum: nemo verò sine utilitatis dote noxam amat: aut peculiari suâ indulgentiâ occulto actionis vitio medetur, breuique ita res ordinat, vt Ecclesia sua singularibus hisce antidotis Diuino confectis sanguine minimè defraudetur.

5 Ceterà, quòd singuli homines post quamcumque adhibitam diligentiam certi omnino non sint expiationis suæ, seu per Baptismi, seu per Pœnitentiæ Sacramentum habitæ, non solum absurdum non est, sed potiùs consonat Diuinis oraculis, & Ecclesiæ sensis de incerta perceptæ gratiæ notitia; nec cuiquam conqueri fas est, se innoxium hoc incommodo premi. Quicumque in peccato est, subiacer noxæ, adeoque indignus est, vt vniquam cum Deo in gratiam redeat: aliter enim tot infantes, qui absque noua ipsorum culpa Baptismo expertes decedunt, sed aut parentum incuriâ, aut casu repentino, dici possent iniuriâ cælo exulare: cum potiùs ex hac inæquali infantium sorte, sine vlla vel in ipsis vel in ipsorum parentibus meritorum noxarumque inæqualitate, colligat S. Augustinus aduersus Pelagium, tum inesse cunctis aliquam naturæ labem; tum à Deo per arbitrariam disparemque clementiam vnum, non alterum liberari: cuiusque datur post culpam, siue originariam siue voluntariam, posse resurgere, à Diuina misericordia datur; cui negatur, à Diuina iustitia denegatur. Communis tamen sententia est: Cum sensus pœna primigeniæ culpæ non debeat, neque quiscumque rationis compos excludatur è cælo, quin apud inferos non damni tantùm, sed sensus etiam pœnam incurrat, adultis omnibus auxilium sufficiens à Deo suppeditari; quo si præstiterint id quod possunt ipsius vi præstare, iustitiæ dotem, cælique gloriam consequentur. Ad hoc obtinendum necessaria non est Baptismi susceptio; quippe ad iustitiam accipiendam satis est perfectæ charitatis in Deum actus; ad quem perficiendum, illis ante obitum haud negatur auxilium, nisi sibi ipsi defuerint; neglectis aliis auxiliis, ad alios actus minoris honestatis exercendos sibi concessis.

6 Quod si quispiam hisce responsionibus non satis acquiesceret, velletque de Diuina misericordia ampliora sentire; quis prohibet cum pluribus egregiis veterum Theologorum, ^{d S. Thom.} & cum recentioribus nec paucis nec obscuris opinari, in huiusmodi euentibus, in quibus ^{3. Par. q. 84.} ^{art. 8. respon-} ^{dens secundo} ^{argumento,}

refert hanc opinionem; nimirum, In infantibus suppleri tunc à Christo, & in adultis ab ipsorum fide ac pietate; dicitque, id posse suscipi quod spectat ad infusionem gratiæ, non tamen quod spectat ad Characterem, qui nunquam imprimitur, nisi veri Sacramenti operâ. Hæc sententia quam refert S. Thomas, fuit Alexandri Alesis; eamque secuti sunt Durandus & Gabriel, à Suarrio citati in Comment. huius art. sancti Thomæ, in versu cuius initium est, *In argumento secundo.*

1547.

quibus ministri simulatio nequeat vel homini qui Sacramentum suscipit, vel eius genitoribus translucere, tunc à Deo id quod deest, quantum fert necessitas, suppeditari; tum ne homo remedio destituatur, tum ne ordo Ecclesiæ perturbetur? Huiusmodi voluntas in Deo tametsi admitteretur vniuersè & certa, non idèd fieret, intentionem ministri Sacramento necessariam non esse; propterea quòd in his casibus, in quibus ea deficeret, gratia certè ex vi Sacramenti, Diuinæque promissionis minimè infunderetur; sed per liberalitatem, homini ex Dei promisso non debitam, quin tantummodò probabili argumentatione nobis innotescentem ex bonitate Diuina, eiusque loquendi agendique ratione, quâ verisimile fit, Deum statuisse de se largiri id quod ob suorum nequitiam ministrorum defuisset, simulque velle, ne sua seu vera seu prudenter credita promissio aliorum fiduciam frustraretur. Vt multa in pauca redigamus, duo sunt certà: Alterum, Ecclesiã à Deo vniuersè non deferri, nec piam cuiusque voluntatem peculiarem contemni; alterum, sapientiæ potentiaque Diuinæ rationem non deesse, quâ id totum perficiat, etiam si ministri voluntas ad efficaciam Sacramenti constituendam exigatur.

Cùm itaque ex huiusce voluntatis necessitate ad vim Sacramenti 7 nihil absurdi proueniat, ex aliis rationibus conficitur, reipsã hanc necessitatẽ adesse: ac primò quidem ex ipsã natura omnium humanarum donationum & concessionum, quibus sine hac interiori voluntate nullus est vigor, ex communiori sententia; præsertim cùm huiusmodi voluntatis defectus naturã suã patet illi, ad quem spectat eas exequi; quemadmodum in re proposita contingit, in qua executor promissæ gratiæ promissique Characteris Deus est, qui cordis intima peruatit. Secundo, sacrarum Litterarum testimoniis id confirmatur de quibusdam Sacramentis, ex quibus ad reliqua deducitur argumentum, cùm eadem virgeat ratio. Profectò peccatorum arbitris dictum est: *Quorum remisistis peccata, remittentur eis.* Nec censetur is remittere, qui verba sine remittendi voluntate pronuntiat. Clarius quoque Iacobus Apostolus in extrema Vnctiõne requirit Sacerdotis preces, quæ sine dubio interiorem intentionem includunt; etenim precari non diceretur, qui preces Ecclesiæ proferret, sed non animo Deum alloquendi.

Hæc erant Suavi recensenda, si habebat in animo, lectores verã 8 cognitione rerum imbuere, non autem sententias ob oculos ponere, in eo veluti artificioso situ, quo Bononiensis turris, quamuis solidis innixa fundamentis, præfento ruinæ periculo spectantes illudit. Quã-

Quānam ille sinceritate potuit ceu productum à Catharino exemplum afferre illius Baptismi, quod à colludente adhuc puero Athanasio prope littus maris, aliis pueris collatum, post accuratum examen rei, adhibito Sacerdotum consilio, Alexander Patriarcha Alexandrinus tamquam ritè administratum probauit? An non animaduertit, si lus ille fuisset ludicra imitatio à pueris exercita, sine animo in alteris reuerà Baptismi recipiendi, in altero sine exteriori specie illius reipsà administrandi, eo exemplo firmatum iri id quod numquam uoluit non inquam Catharinus, qui simulationem saltem reuerà operandi exigit ex parte ministri; sed ne Lutherus quidem, qui fidem requirit, adeoque uoluntatem accipiendæ iustitiæ ex parte Baptismum suscipientis? Aliud igitur est, rem agere per oblectamentum, aliud per fictionem, & non reuerà. Quænam actio ad oblectamentum uerius fit, quàm alex ludus? & tamen seridò ludimus, & animo obligationis ex iustitia contrahendæ. Oblectationis itaque gratiâ inter eos pueros Baptismi Sacramentum administratum est, sed simul cum illius perficiendi uoluntate, idque potissimum ex eo conicitur, quòd in eo ludicro nemo ex iis qui prius Baptismum susceperant, oblatis sunt, sed solum catechumeni; quod discrimen ibi non fuisset adhibutum, si meram scenam uoluissent inducere.

Alia Suauis mendacia prætereo minùs ad fallendum apta, adeoque confutationis minùs indiga. Sed mihi temperare non possum, quin postremum obseruem quod in hac disputatione committit, ubi de materia ac forma necessaria Sacramentis agens, & nominatim Baptismo, dicit, antiquitus ab Ecclesia non iterùm sacro fonte eos suscipi, qui iam inter quasdam hæreticorum sectas Baptismum acceperant, quamuis illæ materiâ ac formâ non uerentur, quæ necessariæ nunc putantur. Quod ipse probat, quia nulla tunc de forma ac de materia habebatur notitia. At equidem hominem percontarer: Ignorabanturne id temporis hæc uocabula materiæ ac formæ; an ignorabatur præterea res ipsa, quam nos per ea uocabula significamus, hoc est id, quod suapte naturâ Sacramentum constat? Si solum deerat huiusmodi uocabulorum cognitio, quid eâ consecutione turpius claudicans? Ignorat vulgus, quid importent in ense uocabula materiæ ac formæ: num igitur ense à securi, & ense ferreum à ligneo non discernet? Quod si existimauerit Suauis, per ea prima tempora nondum in comperto fuisse, quibus partibus constaret Baptismi ratio, & quid illud esset quod nunc Scholasticorum uocabulis explicamus per uoces materiæ ac formæ, nã ille

Pars II.

E

nimis

1547. nimis crassam comminiscitur tunc in Ecclesia ignorantiam etiam Euangelij, quo aperte docemur & Baptismi materiam, hoc est aquam, & formam quâ Baptismum conferimus, hoc est, baptizantes *in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Quinam unquam accidere potuit, ut in vniuersa Christiana Republica tam citò euane- rit traditio de iis, quibus constare debet Sacramentum maximè necessarium, maximè vniuersale, maximeque nominatum præ reli- quis quæ sunt in Ecclesia? At verò, vbi etiam id accidisset, quid causæ erat, quòd aliqui Baptismi ab hæreticis collati, sicut ipse fa- teretur, sufficere credebantur, aliqui non sufficere, adeoque illos tunc iterare mos erat? Quænam alia poterit excogitari ratio, nisi quòd in illis, non his cernebatur Sacramenti substantia? Nulla sunt re- rum genera tam opposita, quàm falsum ac verum; vnde qui se- mel falsum protulit, postea ne falsi conuinceretur, opus foret num- quam quidquam veri proferre.

C A P V T VII.

Dogmatum Canones promulgandi ordinantur, & quedam in iis obseruata.

Huius tandem ponderis sunt oppositiones, quibus veluti con- gestis montibus audet Suauis Concilium subuertere. Et sane etiam si Diuinæ præsentis opem à Concilio mentis vi se- paremus, non modò virorum qui aderant sapientia, sed etiam exa- minum diligentia omne discrimen arcebat, ne opus in lucem pro- diret, quod non nisi à temerariis frontonibus despici posset. Mos ibi erat, auctorem primò ac librum notare, vnde quæcumque po- sitio exponenda censuræ fuerat excerpta; deinde super iis, de qui- bus damnandis conueniebat inter Theologos, breui commentario ab illis perstringebantur diuinæ Scripturæ, Conciliorum ac Pa- trum testimonia, ac neruosiora argumenta: super iis in quibus dis- cordabant, vtriusque partis fundamenta breuiter notabantur: in iis etiam, de quibus omittendis conueniebat, rationes cur omittenda essent proferebantur. Id autem tantum eruditionis doctrinæque continebat, ut solus ille commentariolus ad solertiæ ac maturitatis exemplum abundè esset. De his postea, per manus Patrum traditis, in generalibus congressibus tandem statuebatur. Quoniam autem argumentum de Sacramentis agitauerant Magister Sententiarum, ac S. Thomas, adeoque reliqui Scholastici illorum interpretes, vberius quàm Iustificacionis argumentum, simulque continebatur à re-
cente